

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

Præfatio.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

TRACTATUS VIII.

DE HOMINE, VARIISQUE STATIBVS

Natura Humana.

PRÆFATIO.

NULLA est infra Angelum, cuius naturam, facultates, operationes, cateraque dotes, haectenus satis explicuimus, alia nobilior homine creatura, & qua magis Auctoris imaginem referat, aut artem commendet. Vix ullam commendationem reperire est, quã tum Philosophi tum Theologi exquisitum adeo opus & diuinorum operum compendium non dignissimum censeant. Egregie quidam ex Philosophis hominem contemplandis ceteris rebus natum, pretiosum animal, & oculum quemdam totius rerum uniuersitatis nuncupavit. Sed illustriora sunt, quae Nazianzenus habet Oratione 33. dum hominem vocat alterum Angelum, mixtum adoratorem, visibilis creaturae spectatorem, mystem intelligibilem, eorum quae in terra sunt Regem, terrenum partem ac caelestem. Praeterea quae ceteri congerunt, hominem absolutissimum esse mundi compendium, temporis ac aeternitatis orizontem, spirituum, corporumque sacrum vinculum, totiusque uniuersae hexum & huiusmodi, infinitae Dei sapientiae praclarissimum testimonium, molientis naturae decus, opusque eius perfectissimum, magnum miraculum, imo & miraculorum miraculum, ad quae dauidatur, ut olim Plato loquebatur. Sed mea quidem sententia quaecumque ad commendationem hominis spectant, complexus est Moyses, cum prima genesis rerum historia narrat, hominem post cetera quae velut in experimentum artis praemissa sunt, Dei consilio, adhibitaque manu, quae velut sinu exciperetur, productum fuisse; sui que speciem imaginem, quantum Diuinitatis lineamenta lutum capere potuit, accepisse. Inferiores natura, rationis, sensusque expertes, caelum ipsum, & quaecumque caeli ambitu continentur, solo imperio, & ut inquit Tertullianus imperiali voce, producta sunt: Dixit & facta sunt, mandauit & creata sunt: sederat maioris molis hominem condere: adhibetur consultatio, tota ars in ipsum reuocatur, & ut inquit Sapiens, cum reverentia, de prima hominis molitione, & blandiente verbo, ut addit Tertullianus, disponitur: Faciamus hominem. Tumultuariè quodammodo (inquit Gregorius Nissenus) creatura reliqua diuina producitur, solo imperio subsistens: hominis verò structuram, consilium antecedit, & ab artifice ipso quamquam sermonis picturam, quod futurum erat adumbratur.

Nec verò id solum ad hominis animum spectat: ipsum corpus, ipsa caro, Dei Spiritus vagina, ut inquit Tertullianus, non solum sermone Dei constitit, sed etiam manu, propter praerogationem, ne uniuersitati comparatur, aut cum ulla uniuersitatis creatura aspectabili, licet praerantissima, ne exceptis quidem sideribus, ipsoque Sole, iure conferri posset. Quod D. Prosper carmine de Providentia, ita eleganter expressit.

Cumque omnia verbo

Conderet, hunc manibus, quo plus genitoris haberet,
Dignatur formare suis.

Descripsit hoc quoque Prudentius in Apotheosi, versibus istis elegantissimis:

Tantus amor terrae, tanta est dilectio nostri,
Dignatur praepinguis humi comprehendere mollem
Diuinis glebam digitis: nec sordida cenet
Harentis massa contagia. Jusserat ut lux
Conferret: facta est ut iusserat. Omnia iussu
Imperitante novas traxerunt edita formas.
Solum homo emeruit Domini formabile dextram
Oscapere, & stabro Deitatis figmine nasci.

Rrr 2

Sed

PRÆFATIO.

Sed demum eam omnem commendationem hæc una superat, scilicet integram Divini Numini imaginem, ob intelligendi vim, ob rationalem facultatem, ob liberum arbitrium, ac denique ob regiam dignitatem, & summum in inferiores res imperium, accepisse; quæ diminutum quoddam vestigium absoluta suis numeris imago antecedit. Hinc Maritus Victor lib. 1. in Genesim, absolutis ceteris mundani opificii partibus, Deum de suo sibi simillimo opere, suæque imagine suis gratulantem, sic loquentem inducit.

Nunc hominem faciamus, ait, qui regnet in orbe,
Qui sit imago Dei, similem decet esse creati.

Sed quæ hætenus diximus, omnia simul, auctoque sensu colligit D. Gregorius lib. 9. Moral. cap. 9. ubi sic habet: Quamvis per coæternum Dei verbum cuncta creata sint, in ipsa relatione creationis ostenditur, quantum cunctis angelibus, quantum rebus, & facta sunt. Cùm verò facere hominem decrevit, hoc quod reverenter pensandum est, præmittit, dicens, Faciamus hominem ad imaginem & similitudinem nostram, &c. ut videlicet quia rationalis natura condebatur, quasi cùm consilio facta videretur. Quasi per studium de terra plasmatur, & inspiratione conditoris, in virtute spiritus vitalis erigitur: ut scilicet non per iustionis vocem, sed per dignitatem operationis existeret, qui ad conditoris imaginem fiebat.

Nihil est quod præterea felicitati hominis accedere potuerit, si intra naturæ limites ipsum coarceas. Et sanè adeo singulares dotes sunt quas hætenus explicuimus, adeoque hominem supra cæteras res, & prope ipsas cælestes mentes evehunt, ut non immerito Hugo Etherianus dixerit, Angelos emulatione quadam ferri in homines, quos naturâ parum infra se posuit, sibi quæ adeo proximis vident, nisi quod summa eorum beatitudo efficit, ut sibi de hominum consortio gratulentur, quæ gratia donis pares, & interdum superiores suisque ordinibus permixtos & amant & colunt.

Hæc pauca præmittere visum est, ut utique alibi solem, in commendationem objecti quod explicandum suscipio. Quantum verò ad hujus tractationis cum superiori connexionem & ordinem, nihil attinet dicere, adeo res ipsa perspecta: absolutè enim tractatione de Angelis, recta methodus postulat, ut alteram de Homine, quem Nazianzenus alterum Angelum vocat, subjungam. Primum quia Philosophi de partibus hominis quibus componitur, anima scilicet & corpore, de potentiis tum spiritualibus tum corporeis, ac etiam de passionibus, affectionibusque differunt: unum superest ut de variis statibus in quibus homo est, vel fuit, aut esse potuit, differam & hæc Tractationem primam Theologiæ meæ prærem absolvam, sub auspiciis mei Angelici Præceptoris, quem supra hominem, alterum Angelum, & utriusque naturæ Angelicæ & Humane verissimum Orizontem, sacrum vinculum, & felicem hymenæum, jure merito dixerim.